

μέ τη ράχη και τὰ χέρια ένωμένα πίσω από τὸ κεφάλι, συλλογισμένους. Ξάφνου με ρώτησε:

— Γιατ' εἴσαστε λυπημένοι;

Τὸν κοίταξα· ποτές ἀπὸ τὸ ντραπαλὸ 'Αλεή δὲν πρόσμενα μιὰ τέτοιαν ἐρώτησιν. Μὰ βλέποντάς τον στὰ μάτια κατάλαβα πὼς δὲν τὸ ἔκανε ἀπὸ ἀπλή περιέργεια, γιατί κι ὁ ἴδιος εἶχε τὴν ψυχὴ του γεμάτη ἀπὸ θλιθερές θύμησης.

Δὲν τοῦ ἔκρυψα τὴν ἰδέα μου. 'Αναστένανε καὶ μοῦ χαμογέλασε μετὰ τὸ ἀγαπημένο μου χαμόγελό του, τὸ τρυφερὸ καὶ ἀγνό. Καθὼς μοῦ χαμογελοῦσε, ξεπρόβαλε διπλὴ σειρὰ ἀπὸ μαργαριτάρια ποὺ θὰ τὰ ζήλευε καὶ ἡ ὁμορφότερη γυναίκα.

— Βάνω στοίχημα, 'Αλεή, τοῦ εἶπα, πὼς ὁ νοῦς σου τρέχει στὸ Νταγκεσιάν, στὴ σημερινὴ γιορτῇ.

— 'Αλήθεια, ἀποκρίθηκε μ' ἐνθουσιασμό· καὶ τὰ μάτια του λάμπανε ἀπὸ χαρὰ. Πὼς τὸ μαντέψατε;

— Εὐκολο πρᾶμα. Τί καλὰ νὰ εἴσουν αὐτοὶ ἐκεῖ σήμερα;

— 'Αχ! μὴ μοῦ τὸ θυμίζετε.

— Τὰ λουλούδια τί ὁμορφα θὰ εἶναι τώρα. 'Ολος ὁ τόπος θὰ εἶναι ἀληθινὸς παράδεισος.

— 'Αχ! σωπατε, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ δύστυχο παιδί.

— Πές μου, 'Αλεή, ἔχεις καμιὰν ἀδερφή;

— Ναί! Γιατί με ρωτᾶτε;

— Θὰ εἶναι πολὺ ὁμορφη, ἂν σοῦ μοιάζῃ.

— Εἶναι ἡ ὁμορφότερη κοπέλλα τοῦ τόπου μας.

'Αδύνατο νὰ βρῆτε ἄλλη τόσο ὁμορφη στὸν κόσμο· καὶ ἡ μητέρα μου εἶτανε ὁμορφη.

— 'Η μητέρα σου σ' ἀγαποῦσε;

— 'Αχ! Εἴμουν αὐτὸ χαϊδεμένος της. Μ' ἀγαποῦσε περισσότερο ἀπ' ὅλους. Φοδᾶμαι μήπως πέθανε, γιατί ἀπόψε τὴν εἶδα στὸν ὕπνο μου γερμένη ἀπ' αὐτοῦ μου νὰ κλαίῃ.

— Στάθηκε ἀπότομα καὶ δὲν ξαναμίλησε πιά ὅλη τὴ νύχτα. Μονάχα, ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτή, γύρευε πάντα ἀφορμὴ ν' ἀνοίξῃ κουβέντα.

Μοῦ ἄρεσε νὰ τοῦ μιλῶ· γιὰ τὸν Καύκασο καὶ τὴν περασμένη ζωὴ του. Τὰ δέξερφια του δὲν παίρνανε μέρος ποτὲ στὴ δική μας κουβέντα, μὰ κολακεύοντανε βλέποντάς με νὰ δείχνω κάποιο διαφέρο γιὰ τὸν 'Αλεή τους. Μετὰ τὸν καιρὸ, μοῦ δείχνανε κι' αὐτοὶ μιὰν ἀπεριόριστη ἀφοσίωση.

'Ο 'Αλεή με βοηθοῦσε ἔξω στὴ δουλειά, πάντα εὐγενικός. 'Απ' ὅλα εἴξερε, νὰ ράβῃ, νὰ πλέκῃ κάλτσες, ἀκόμα καὶ γιὰ μαραγκὸς ἔκανε. Τ' ἀδέρφια του ἐπαινῶντάς τον τοῦ δίνανε θάρρος, περήφρα γιὰ τὴν τόση του ξυπνάδα.

Μιά μέρα τοῦ εἶπα:

— 'Αλεή, γιατί δὲ μαθαίνεις νὰ διαβάξῃς καὶ νὰ γράφῃς τὰ ρούσικα; Πολὺ θὰ σοῦ χρησιμέψουν ἔδῳ στὴ Σιδηρία.

— Θέλω, μὰ ποὺς νὰ μοῦ δείξῃ;

— Εἶναι ἀρκετοὶ ἀνθρώποι ἐδῶ, θαρρῶ, ποὺ ξέρουνε. Θέλεις νὰ σοῦ δείξω ἐγώ;

— 'Ω! ναί.

Γονάτισε κ' ἔσμιξε τὰ χέρια του ἐκτετυκτά.

'Αρχίσαμε ἀπὸ τὴν ἄλλη βραδιά. Εἶχα μιὰ

ρούσικη μετάφραση τῆς Νέας Διαθήκης, τὸ μόνο βιβλίον ποὺ ἐπετρέπανε στὴ φυλακή. Σὲ λίγες βδομάδες, ἔμαθα τὸν 'Αλεή νὰ διαβάξῃ λεύτερα. 'Υστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες, εἴξερε ἀπ' ἔξω τὸ βιβλίον του.

'Αγαποῦσε πολὺ τὸ διάβασμα. Μιά μέρα καθὼς περνοῦσαμε μαζὶ «τὴν ἐπὶ τοῦ 'Ορους ὁμιλία» εἶδα πὼς διάβαζε μερικά κομμάτια με κάποιον ἰδιαίτερο τόνο. Ρώτησα ἂν τοῦ ἀρέσῃ. Με κοίταξε καὶ τὸ πρόσωπό του κατακοκκίνησε.

'Ω! ναί, εἶπε, ὦ! ναί, ὁ Χριστὸς εἶναι ἅγιος προφήτης. Τί ὁμορφα ποὺ κηρύττει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ!

— Πές μου, ποὺ μέρος σ' ἀρέσει περισσότερο.

— 'Εκεῖ ποὺ λέει: «'Αγαπάτε, συχωράτε, μὴν πειράζετε κανένα, ἀγαπάτε τοὺς ἐχτροὺς σας». Τί θεῖα λόγια!

Γύρισε στ' ἀδέρφια τους ποὺ ἀκούγανε τὴν κουβέντα μας καὶ τοὺς μίλησε τὴ γλώσσα τους μ' ἐνθουσιασμό. Γιὰ πολλὴν ὥρα μιλοῦσαν σεβάρ· κουτώντας τὸ κεφάλι τους δείχνανε πὼς παραδέχονταν ὅτι τοὺς ἔλεγε. 'Υστερα γυρνώντας σὲ μένα μετὰ τὴν ἡμέρα κείνη χαμόγελό τους, μοῦ εἶπαν πὼς ὁ Χριστὸς εἶτανε μεγάλος προφήτης, πὼς εἶχε κάνει πολλὰ θάματα, πὼς ἔπλασε ἕνα πουλὶ ἀπὸ πηλὸ, τοῦ ἔδωσε ζωὴ μετὰ τὴν πνοή του καὶ ἀνοίξε τὸ χέρι του γιὰ νὰ πετάξῃ. 'Ολ' αὐτὰ γραμμένα στὰ ἱερὰ βιβλία. Πιστεύω πὼς ἤθελαν νὰ με πχαριστήσουνε λέγοντάς αὐτὰ γιὰ τὸ Χριστό, καὶ ὁ δύστυχος 'Αλεή δὲν κρατοῦσε τὴν χαρὰ του, βλέποντας τὴν κλωσίνη τῶν ἀδερφῶν του σὲ μένα. Σὲ λίγον καιρὸ τὸν ἔμαθα νὰ γράφῃ. 'Αγόρασε χαρτί, πέννες, μελάνι (γιατί δὲν ἤθελε ν' ἀγοράσω ἐγώ), καὶ σὲ δύο μῆνες, ἀπάνω κάτω, ἔγραφε τέλεια. Τ' ἀδέρφια του ὅλο χαρὰ, περήφρα γιὰ τὸ κατόρθωμά, προσπαθοῦσαν νὰ μοῦ δείχνουν τὴ δυναμὸσίνη τους, βοηθώντας με ὅπου καὶ ὅταν μπορούσαν.

'Ο 'Αλεή μ' ἀγαποῦσε σὰν ἀδερφό· δὲ θὰ λησμονήσω ποτές τὸ χωρισμὸ μας, ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὸ κάτεργο. Με παρακάλεσε νὰ πάμε ἀπέμερα, πίσω ἀπὸ τὴ φυλακή, καὶ κεὶ ρίχτηκε στὸ λαιμό μου κ' ἔκλαιγε πικρά. Εἶτανε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ μ' ἀγκάλιαζε καὶ ἡ πρώτη ποὺ τὸν εἶδα νὰ κλαίῃ.

— Σὰς χρωστῶ τόσα καλὰ, ἔλεγε, σταθήκατε γιὰ μένα πατέρας καὶ μητέρα· με κάματε ἀνθρώπο· ὁ Θεὸς θὰ σὰς τὸ πληρώσῃ ποτές μου δὲ θὰ σὰς ξεχάσω.

Καλέ μου 'Αλεή, δύστυχο παιδί, τί τάχα ν' ἀπρίνεις;

(Μετάφραση Ἀδ. ΙΟΥΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ)

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

'Η «Φιλοσοφικὴ καὶ Κοινωνιολογικὴ Βιβλιοθήκη Γ. Φέξη» πλουτίστηκε μετὰ δύο διαλεκτὰ βιβλία. Μετὰ τὸ «'Ο Θνητὸς τῶν ταπεινῶν» τοῦ Μ. Μαίτερλιγκ (μεταφρ. Ν. Καλαντζάκη) καὶ μετὰ τὸ «'Η φιλοσοφία τοῦ "Ιγν» (μεταφρ. Γ. Τσοκόπουλου). Τὸ καθένα τους πουλιέται ὁδραχμῆς.